

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS-4101-002-03/2014
P/14/047

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/047. Wykorzystanie przez samorzady powiatowe środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.
Kontroler	Anna Żarek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89392 z 3 lipca 2014 r. (akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejski Urząd Pracy, ul. 3 Maja 16; 09-400 Płock.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Jarosław Kozłowski, Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy – od 1 lipca 2011 r. W okresie od 1 kwietnia 2008 r. do 30 czerwca 2011 r. funkcję tę pełniła Pani Katarzyna Kęsicka. (akta kontroli str. 3)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

W objętym kontrolą okresie lat 2011-2013, Miejski Urząd Pracy w Płocku wywiązywał się z ustawowych obowiązków w zakresie finansowania – ze środków przyznanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – zadań związanych z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych. W tym celu Urząd identyfikował i zaspokajał, w miarę posiadanych możliwości finansowych, potrzeby osób niepełnosprawnych na terenie miasta Płocka oraz podejmował działania sprawdzające wykorzystanie środków Funduszu przez beneficjentów. W działalności tej stwierdzono jednak nieprawidłowości, polegające na zwrocie pracodawcy kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, niezwiązanych z tym stanowiskiem oraz braku w umowach o zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla takich osób zapisu zobowiązującego do co najmniej jednokrotnego zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy zawartej z pracodawcą, w okresie jej obowiązywania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustalanie zapotrzebowania na poszczególne rodzaje udzielanej pomocy oraz dostosowanie zakresu realizowanych zadań do zidentyfikowanych potrzeb

Uzasadnienie oceny ogólnej

Opis stanu faktycznego

Rada Miasta Płocka uchwałami z 28 marca 2006 r.¹ i 26 sierpnia 2008 r.² przyjęła do realizacji *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Płocka w perspektywie do 2013 r.* Wskazano w niej najważniejsze problemy społeczne i istniejącą infrastrukturę społeczną oraz określono kierunki działań, w celu łagodzenia skutków dominujących problemów, m.in. w sferze bezrobocia i niepełnosprawności, przez tworzenie i wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Do wspomnianego dokumentu dołączono, opracowany przez Urząd, *Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2008-2013*. Na podstawie wspomnianej *Strategii* opracowano program samorządowy *Osoba niepełnosprawna w społeczności lokalnej* na lata 2008-2012 i 2013-2018. Rada Miasta Płocka, uchwałami z 27 listopada 2007 r.³ i z 26 marca 2013 r., przyjęła program do realizacji⁴. W programie określono jego cele i zadania oraz metody ich realizacji, m.in. w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, tj. zwiększenie ich zatrudnienia przez tworzenie i przystosowanie stanowisk pracy oraz adaptację pomieszczeń i urządzeń do potrzeb tych osób; organizowanie i dofinansowywanie szkoleń, przyznawanie osobom niepełnosprawnym bezrobotnym lub poszukującym pracy, niepozostających w zatrudnieniu, jednorazowo środków na podjęcie działalności gospo-

¹ Nr 910/LIV/06 w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Płocka na lata 2006-2012*.

² Nr 379/XXVI/08 w sprawie zmian w uchwale wskazanej w przypisie 1. M.in. zmieniono terminy realizacji zadań oraz szczegółowe cele strategiczne – na lata 2006-2013.

³ Nr 231/XVI/07.

⁴ Obowiązek ten wynika z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.).

darczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, a także przez rozwijanie doradztwa i aktywizację tych osób. Nie określono mierników realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 24-160; 462-470)

W latach 2011-2013 podział środków finansowych dokonywany był uchwałami Rady Miasta Płocka, po otrzymaniu środków z PFRON. Uwzględniał on zapotrzebowanie wynikające ze stanu obowiązującego w okresie sporządzania uchwały. W okresie objętym kontrolą, środki finansowe, którymi dysponował Urząd przeznaczone były na likwidację problemów uznanych za najważniejsze, tj. 59% – w 2011 r., 42% – w 2012 r. i 51,3% – w 2013 r. kwoty środków przeznaczono na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej; 27% – w 2011 r., 42% – w 2012 r. i 26,5% – w 2013 r. kwoty środków Urząd przeznaczył na sfinansowanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej; natomiast 11% – w 2011 r., 15,8% – w 2012 r. i 21,2% – w 2013 r. kwoty środków przeznaczył na finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy⁵, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu.

Zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje pomocy dla osób niepełnosprawnych Urząd szacował m.in. na podstawie: liczby zgłoszeń tych osób, zainteresowanych udziałem w poszczególnych formach aktywizacji, liczby pracodawców wyrażających zainteresowanie programami realizowanymi w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, efektywności i trwałości zatrudnienia oraz samozatrudnienia w ramach poszczególnych programów i zadań, a także na podstawie własnych analiz lokalnego rynku pracy i struktury osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

(akta kontroli str. 167-178; 199-253; 277-282; 292-316; 462-466)

Do Urzędu w latach 2011-2013 wpłynęło łącznie 101 wniosków o udzielenie pomocy w ramach zadań finansowanych ze środków PFRON (26 – w 2011 r., 49 – w 2012 r. i 26 – w 2013 r.): Dotyczyły one:

- przyznania osobie niepełnosprawnej środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej – 33 wnioski;
- zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej – 16 wniosków;
- zwrotu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – 14 szkoleń, 38 staży.

Urząd rozpatrzył pozytywnie: w 2011 r. – 22 wnioski (85%), w 2012 r. – 32 (65%) i w 2013 r. – 17 (65%), z czego dotyczących odpowiednio:

- przyznania osobie niepełnosprawnej środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej: 7 (77%), 7 (44%) i 4 (50%);
- zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej: 3 (100%), 4 (44%) i 2 (50%) dotyczyło;
- zwrotu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu: szkolenia 4 (67%), 1 (25%), 3 (75%) oraz staże 8 (100%), 20 (100%), 8 (80%).

Z powodu braku środków finansowych, w latach 2011-2013 nie rozpatrzono łącznie 10 wniosków, z czego:

- 4 dotyczyły przyznania osobie niepełnosprawnej środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
- 4 dotyczyły zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej;
- 2 (2 staże) dotyczyły zwrotu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Ze względu na ograniczone środki finansowe, Urząd w latach 2011-2013 nie zaspokajał wszystkich potrzeb zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne. Występujące przypadki rezygnacji z podpisania umowy lub złożenie niekompletnych wniosków, pozwalały na dokonanie zmian

⁵ Określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm.).

w podziale środków i ich przesunięcie na zadania, które umożliwiły względnie stały powrót osób niepełnosprawnych na rynek pracy. Zmiany w podziale środków dokonane zostały po zasięgnięciu opinii Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych oraz zatwierdzeniu ich uchwałami Rady Miasta Płocka.

Ze względu na brak zainteresowania ze strony osób niepełnosprawnych oraz pracodawców, w latach 2011-2013 nie były realizowane przez Urząd takie formy aktywizacji, jak: udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego; dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na adaptację pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych; na adaptację lub nabycie urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy; dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Urząd promował te formy działań na rynku lokalnym.

(akta kontroli str. 186-191; 197-291; 462-470; 1022-1023)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

2. Stosowane metody pomiaru realizacji zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej

Na realizację poszczególnych rodzajów zadań dofinansowywanych z Funduszu według ustalonego algorytmu, Urząd otrzymał i wydatkował 345,1 tys. zł – w 2011 r., 717,5 tys. zł – w 2012 r. i 375,4 tys. zł – w 2013 r. W latach 2011-2013 Urząd zrealizował zadania:

- finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu: w 2011 r. – 38,4 tys. zł (11% kwoty otrzymanych środków), liczba zaktywizowanych osób 14, z tego stypendia szkoleniowe – 5 osób, stypendia stażowe – 9 osób; w 2012 r. – 113,5 tys. zł (15,8%), liczba osób zaktywizowanych 18, z tego stypendia szkoleniowe – 1 osoba, stypendia stażowe – 17 osób; w 2013 r. – 79,8 tys. zł (21,2%), liczba osób zaktywizowanych 12, z tego stypendia szkoleniowe – 2 osoby, stypendia stażowe – 10 osób; powyższe działanie przyczyniło się do uzyskania zatrudnienia przez 10 osób niepełnosprawnych⁶ (22,7%);
- przyznawania osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej: w 2011 r. – 203,8 tys. zł (59% otrzymanych środków), liczba zaktywizowanych – 7 osób; w 2012 r. – 301,7 tys. zł (42%), liczba zaktywizowanych – 7 osób; w 2013 r. – 193,0 tys. zł (51,3%), liczba zaktywizowanych – 4 osoby; powyższe działanie przyczyniło się do uzyskania zatrudnienia przez 17 osób niepełnosprawnych (94,4%); jedna umowa została wypowiedziana w dniu 15 kwietnia 2013 r.;
- dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy osoby niepełnosprawnej: w 2011 r. – 93,7 tys. zł (27% otrzymanych środków), liczba zaktywizowanych – 3 osoby; w 2012 r. – 301,3 tys. zł (42%), liczba zaktywizowanych – 6 osób; w 2013 r. – 100,0 tys. zł (26,5%), liczba zaktywizowanych – 2 osoby; powyższe działanie przyczyniło się do podjęcia zatrudnienia przez 11 osób (100%);
- finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych: w 2011 r. – 9,2 tys. zł (3% otrzymanych środków) dla 4 osób; w 2012 r. – 1,0 tys. zł (0,2%) dla 1 osoby; w 2013 r. – 3,6 tys. zł (1%) dla 2 osób.

Zadania związane z rehabilitacją zawodową w latach 2011-2013 były finansowane:

a) ze środków PFRON przekazywanych według algorytmu;

b) ze środków przekazywanych w ramach programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON, tj.:

- *Program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych Junior*: finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zareje-

⁶ W 2011 r. – 1 osoba; w 2012 r. – 5 osób, w 2013 r. – 4 osoby.

strowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu: w 2011 r. – 20,1 tys. zł, w 2012 r. – 28,4 tys. zł, w 2013 r. – nie realizowano;

- Program wyrównywania różnic między regionami, obszar G: przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej: w 2011 r. – nie realizowano; w 2012 r. – 220,6 tys. zł, z tego 215,2 tys. zł na aktywizację zawodową, 5,4 tys. zł koszty obsługi projektu; w 2013 r. – 123,0 tys. zł, z tego 120,0 tys. zł na aktywizację zawodową, 3 tys. zł koszty obsługi projektu;

c) ze środków Funduszu Pracy, przekazywanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej według algorytmu: finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne: w 2011 r. – 40,1 tys. zł; w 2012 r. – 67,8 tys. zł; w 2013 r. – nie finansowano oraz z wkładów własnych uczestników programu – przyznawania osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej: w 2011 r. – nie finansowano, w 2012 r. – 2,3 tys. zł, w 2013 r. – 4,5 tys. zł.

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, Urząd nie pozyskiwał środków europejskich.

Skuteczność dla poszczególnych rodzajów pomocy oceniana była w Urzędzie na podstawie bieżącego monitorowania umów realizowanych w ramach poszczególnych zadań oraz po ich zakończeniu, który obejmował wywiązywanie się przez pracodawców, osoby niepełnosprawne i jednostki szkoleniowe z warunków tych umów. Natomiast przy realizacji szkoleń, przeprowadzana była ankieta dla uczestników, która pozwalała ocenić sposób realizacji szkolenia, przydatność uzyskanych uprawnień do zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia oraz określenie potrzeb osób niepełnosprawnych co do kierunków przyszłych szkoleń.

(akta kontroli str. 345-348; 393-397; 442-446; 456-470)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w badanym obszarze.

Opis stanu
faktycznego

3. Sprawowanie nadzoru nad wykorzystaniem środków przekazanych beneficjentom

W latach 2011-2013 zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, łącznie z określeniem wysokości środków finansowych przeznaczonych na ich realizację, przekazywanych według algorytmu przez PFRON, ujmowano na dany rok w *Planie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla Miasta Płocka*, które zatwierdzane były uchwałami Rady Miasta Płocka. Urząd wydatkował środki otrzymane z PFRON w kwotach zgodnych z uchwałami Rady Miasta i na zadania w nich określone.

(akta kontroli str. 192-224; 231-253; 275-282)

W latach 2011-2013 PFRON nie przeprowadził w Urzędzie kontroli w zakresie wykorzystywania środków Funduszu na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej.

(akta kontroli str. 462-470)

Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy i jego zastępcy, działający w imieniu Prezydenta Miasta Płocka na podstawie pełnomocnictw, zawarli w latach 2011-2013 w sprawie dofinansowania kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych 7 umów (4 w 2011 r., 1 – w 2012 r. i 2 – w 2013 r.) na łączną kwotę 6,8 tys. zł (3,8 tys. zł – w 2011 r., 0,2 tys. zł – w 2012 r. i 2,8 tys. zł – w 2013 r.). Badaniem objęto 100% zawartych umów. Skontrolowane umowy zawierały wymagane elementy⁷, w szczególności określenie sposobu sprawowania kontroli wykorzystania środków Funduszu, zobowiązania do przedłożenia dokumentów rozliczeniowych oraz dokumentów potwierdzających przeprowadzenie szkolenia.

(akta kontroli str. 1021-1023; 1026-1027)

Koszty związane z obsługą zadań realizowanych ze środków PFRON w latach 2011-2013 wyniosły łącznie 235,9 tys. zł (w 2011 r. – 70,5 tys. zł, w 2012 r. – 92,8 tys. zł i w 2013 r. – 72,6 tys. zł).

⁷ Par. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie określenia rodzajów zadań, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1190 ze zm.).

Całość tych środków znajdowała się w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płocku. Urząd nie otrzymywał do dyspozycji środków na obsługę zadań finansowanych z PFRON oraz nie ustalał i nie prowadził wycień kosztów związanych z obsługą realizacji zadań Funduszu. Wynagrodzenia pracowników zajmujących się obsługą zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, finansowane są z budżetu jednostki samorządu terytorialnego. W badanym okresie nie zlecano zewnętrznym podmiotom wykonywania zadań finansowanych ze środków PFRON.

(akta kontroli str. 462-470; 981-985; 1028-1029)

W przypadku udzielania pomocy, polegającej na jednorazowym dofinansowaniu rozpoczęcia działalności gospodarczej lub rolniczej, Urząd zobowiązywał beneficjenta pomocy w zawartej z nim umowie, do przedstawiania w okresach półrocznych (do 30 lipca i 30 stycznia) dokumentów potwierdzających prowadzenie działalności gospodarczej, tj. zaświadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o okresie podlegania ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej oraz zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego o figurowaniu w ewidencji podatników prowadzących działalność gospodarczą. Ponadto pracownicy Urzędu przeprowadzali, w czasie trwania umowy, kontrole prawidłowości wykorzystania otrzymanych środków, oznakowania działalności oraz faktycznego jej funkcjonowania. W badanym okresie Urząd nie udzielał dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.

(akta kontroli str. 981-985; 1031-1036)

*Ustalone
nieprawidłowości
Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W działalności Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W latach 2011-2013 Urząd otrzymał i wydatkował środki w kwocie 1.438 tys. zł na realizację poszczególnych rodzajów zadań dofinansowywanych z PFRON. Proporcjonalne rozliczenie 2,5% kosztów związanych z obsługą realizowanych zadań Funduszu na dwie jednostki pozwoliłoby Urzędowi na sfinansowanie kosztów z tym związanych w wysokości 36 tys. zł. Nieprzekazana z tego tytułu kwota środków obciążała m.in. Fundusz Pracy.

W ocenie NIK, brak wycień i ewidencji kosztów własnych Urzędu związanych z realizacją zadań finansowanych z PFRON, mógł mieć wpływ na prawidłową realizację ustawowej zasady⁸, zgodnie z którą ze środków Funduszu pokrywane są koszty obsługi zadań realizowanych przez samorządy powiatowe i wojewódzkie w wysokości faktycznie poniesionej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

*Opis stanu
faktycznego*

4. Dobór metod i środków służących osiągnięciu założonych celów

Urząd w latach 2011-2013 nie porównywał kosztów uzyskania zatrudnienia dla różnych form rehabilitacji zawodowej, ze względu na brak ustawowego obowiązku w tym zakresie. Poziom kosztocłonności poszczególnych programów w odniesieniu do poziomu uzyskiwanej efektywności zatrudnienia, Urząd uzyskiwał w oparciu o dane ujęte w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych. Dla potrzeb kontroli Urząd porównał koszt uzyskania zatrudnienia w latach 2011-2013 w ramach poszczególnych rodzajów pomocy. Dla staży i szkoleń porównano przeciętny koszt przypadający na osobę kontynuującą pracę, dla podejmowania działalności gospodarczej oraz dofinansowania zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej – przeciętny koszt przypadający na jedną osobę w okresie trwania umowy.

W latach 2011-2013 Urząd zrefundował zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla 11 osób niepełnosprawnych, a wysokość refundacji kształtowała się w granicach od 29,7 tys. zł do 53,8 tys. zł. Według danych Urzędu, koszt uzyskania zatrudnienia przez osobę niepełnosprawną kształtował się w badanym okresie średnio na poziomie 45,6 tys. zł⁹, przy jednocześnie najwyższej efektywności zatrudnieniowej wynoszącej 100%, w czasie trwania umowy. Na podstawie umów zawartych w latach 2008-2010, Urząd ustalił, że również po zakończeniu umowy efektywność zatrudnieniowa wynosiła 100%. Na tę formę pomocy Urząd przeznaczał od 26,5% do 42% środków przekazywanych przez PFRON.

⁸ Art. 54 pkt 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⁹ Średni koszt wyposażenia stanowiska pracy wynosił w latach 2011-2013: 31,2 tys. zł, 50,2 tys. zł i 50,0 tys. zł.

Koszt uzyskania zatrudnienia w latach 2011-2013, w przypadku przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, kształtował się średnio na poziomie 40,4 tys. zł¹⁰, przy jednoczesnej efektywności zatrudnienia wynoszącej 94,4%¹¹, w czasie trwania umowy. Wartość jednorazowego dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej dla 18 osób wahała się od 28,8 tys. zł do 52,4 tys. zł. Na tę formę pomocy Urząd przeznaczył od 42% do 59% kwoty środków przekazanych przez PFRON.

Z powodu braków środków, w okresie objętym kontrolą Urząd nie rozpatrzył czterech wniosków o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej i kolejnych czterech, dotyczących zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Koszt uzyskania zatrudnienia przy realizacji programu stażu kształtował się w latach 2011-2013 średnio na poziomie 22,4 tys. zł¹² na osobę, przy efektywności zatrudnienia wynoszącej 29%, po zakończeniu umowy. W okresie objętym kontrolą nie rozpatrzono, ze względu na brak środków, dwóch wniosków dotyczących stażu.

Natomiast koszt szkoleń na osobę wyniósł średnio 33,6 tys. zł¹³. Jednak zatrudnienie po trzech miesiącach od odbycia szkolenia uzyskało tylko 12% osób niepełnosprawnych. Wartość sfinansowanych zadań w ramach wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, kształtowała się, w okresie objętym kontrolą, od 3,6 tys. zł do 7,3 tys. zł – dla stażu i od 0,2 tys. zł do 2,3 tys. zł – dla szkoleń. Na tę formę pomocy Urząd przeznaczył od 11% do 21,2% środków przekazanych przez PFRON.

NIK stwierdziła, że jeden miesiąc obowiązkowego zatrudnienia osoby niepełnosprawnej wynikającego z zawartych umów wynosił:

- dla wyposażenia stanowiska pracy średnio 1,3 tys. zł, przy obowiązku zatrudnienia przez 36 miesięcy;
- dla staży średnio 1,25 tys. zł;
- dla podjęcia działalności gospodarczej średnio 1,1 tys. zł, przy obowiązku jej prowadzenia przez 24 miesiące;

Kontynuację zatrudnienia po okresie obowiązkowego zatrudnienia weryfikowano dla następujących form pomocy:

- dofinansowanie wyposażenia stanowiska pracy dla umów zawartych w latach 2008-2010 – 100% osób niepełnosprawnych kontynuowało zatrudnienie;
- dla staży zakończonych w latach 2011-2013 – 29% osób niepełnosprawnych podjęło zatrudnienie;
- dla szkoleń zakończonych w latach 2011-2013 – 12% osób niepełnosprawnych uzyskało zatrudnienie w ciągu 3 miesięcy od jego ukończenia.

Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej wiązało się z najniższym kosztem aktywizacji osoby niepełnosprawnej i na tę formę pomocy Urząd przeznaczył największe środki, ale nie weryfikowano w tym przypadku kontynuowania ww. działalności. Urząd dwukrotnie częściej pozytywnie rozpatrywał wnioski w sprawie staży, niż w przypadku podjęcia działalności gospodarczej i zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Miesięczny koszt aktywizacji osoby niepełnosprawnej w przypadku staży był wyższy o 13,6%, niż dla podjęcia działalności gospodarczej. Natomiast skuteczność podejmowania zatrudnienia dla staży była przeszło trzykrotnie niższa, niż dla dofinansowania wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, przy koszcie wyższym tylko o 3,8%.

(akta kontroli str. 317-455; 981-985; 1037)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰ Średni koszt rozpoczęcia działalności gospodarczej wynosił w latach 2011-2013: 33,4 tys. zł, 43,1 tys. zł i 48,3 tys. zł.

¹¹ Jedna umowa została wypowiedziana.

¹² Średni koszt odbycia stażu wynosił w latach 2011-2013: 34,6 tys. zł, 22,6 tys. zł i 19,3 tys. zł.

¹³ Średni koszt szkolenia wynosił w latach 2011-2013: 3,0 tys. zł, 1,2 tys. zł i 6,3 tys. zł.

W ocenie NIK, szkolenia były formą pomocy najmniej efektywną. W okresie objętym kontrolą, tylko 12% uczestników po odbytych szkoleniach podjęło zatrudnienie. Niski wskaźnik rozpoczęcia pracy po odbytych szkoleniu wskazuje, że przeanalizowania wymaga stosowana przez Urząd praktyka wybierania rodzaju szkoleń przez zainteresowane nim osoby. W związku z tym, celowym wydaje się zidentyfikowanie potrzeb lokalnego rynku pracy w zakresie zatrudnienia i porównanie ich z kierunkami organizowanych szkoleń dla osób niepełnosprawnych.

Zdaniem NIK ponadto należy rozważyć potrzebę zbierania informacji o kontynuacji zatrudnienia po zakończeniu umów na podjęcie działalności gospodarczej, ponieważ na to zadanie Urząd przeznaczył największą kwotę środków.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

5. Przestrzeganie regulacji prawnych w zakresie dotyczącym trybów i zasad udzielania pomocy beneficjentom

W latach 2011-2013 Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku oraz jego zastępca, na podstawie pełnomocnictw udzielonych im przez Prezydenta Miasta Płocka, zawarli 9 umów (w 2011 r. – 3, w 2012 r. – 4, w 2013 - 2) na łączną kwotę 555,9 tys. zł (w 2011 r. – 96,0 tys. zł, w 2012 r. – 359,9 tys. zł, w 2013 r. – 100,0 tys. zł) w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono umów, w których Prezydent Miasta Płocka był pracodawcą zgłaszającym wniosek do PFRON.

Szczegółowym badaniem objęto 100% umów zawartych w latach 2011-2013 i dotyczących zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej oraz złożone w tych sprawach wnioski. Stwierdzono, że pracownicy Urzędu sprawdzili złożone wnioski pod względem formalnym i rachunkowym. W siedmiu (z dziewięciu) złożonych wnioskach Urząd stwierdził nieprawidłowości i w przypadku pięciu (z siedmiu) poinformował pracodawców o nieprawidłowościach, w obowiązującym terminie (14 dni od dnia otrzymania wniosku)¹⁴. W dwóch przypadkach (z siedmiu) termin ten nie został dochowany. Usunięcie nieprawidłowości nastąpiło w ciągu 14 dni od dnia doręczenia wezwania. W przypadku jednego wniosku (z dziewięciu), pracodawca został poinformowany przez Urząd o sposobie rozpatrzenia wniosku przeznaczonego do realizacji na dany rok, po dwóch miesiącach od jego wpływu. Urząd poinformował pracodawców o rozpatrzeniu wniosków i wezwał ich do negocjacji, które zakończyły się w obowiązującym terminie (14 dni od dnia doręczenia wezwania)¹⁵. Pełnomocnicy Prezydenta Miasta Płocka, tj. Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy lub jego Zastępca, w terminie 14 dni od dnia zakończenia negocjacji zawarli z pracodawcami umowy o zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Umowy objęte szczegółowym badaniem (9) zawierały zobowiązanie Prezydenta Miasta Płocka do wypłaty refundacji w kwocie ustalonej w wyniku negocjacji, lecz brakowało zapisu dotyczącego zobowiązania do co najmniej jednokrotnego zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy przez pracodawcę, w czasie jej obowiązywania.

Umowy objęte szczegółowym badaniem (9) zawierały zobowiązanie pracodawcy do:

- poniesienia wskazanych w umowie kosztów oraz zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, której dotyczy refundacja, w terminie trzech miesięcy od dnia zawarcia umowy;
- udokumentowania realizacji umowy na wezwanie prezydenta;
- umożliwienia wykonania przez prezydenta czynności polegającej na zweryfikowaniu prawidłowości realizacji warunków umowy, w czasie jej obowiązywania;
- informowania prezydenta o wszelkich zmianach dotyczących realizacji umowy w terminie 7 dni od dnia wystąpienia tych zmian;
- zwrotu otrzymanej refundacji oraz odsetek od refundacji naliczonych od dnia jej otrzymania w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wezwania prezydenta do zapłaty lub ujawnienia naruszenia co najmniej jednego z warunków umowy;

¹⁴ Por. § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 62, poz. 317 ze zm.).

¹⁵ Jak wyżej – § 5 ust. 3.

- zabezpieczenia zwrotu kosztów refundacji – w formie poręczenia, weksla z poręczeniem wekslowym (awal), gwarancji bankowej, zastawu na prawach lub rzeczach;
co było zgodne z obowiązującymi w tych sprawach regulacjami prawnymi¹⁶.

W wypadku wszystkich umów (9), pracodawca przedstawił kopię umowy o pracę zawartą z osobą niepełnosprawną, zatrudnioną na refundowanym stanowisku, orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność tej osoby, zestawienie poniesionych kosztów podlegających refundacji oraz kopie dowodów ich poniesienia, w terminie 7 dni od dnia poniesienia ostatniego z tych kosztów. Zakup wyposażenia objętego refundacją potwierdzony został fakturami, rachunkami oraz dowodami zapłaty. Dyrektor Miejskiego Urzędu pracy w Płocku, po uzyskaniu ww. dokumentów, w terminie 7 dni od dnia ich doręczenia wystąpił każdorazowo do Państwowej Inspekcji Pracy, z wnioskiem o wydanie opinii odpowiednio o przystosowaniu wyposażonego stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej lub spełnianiu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku. Po uzyskaniu pozytywnej opinii PIP, Urząd przekazał refundację na rachunek bankowy pracodawcy wskazany we wniosku, w terminie 14 dni od dnia uzyskania opinii. Nie wystąpiły przypadki refundacji kosztów poniesionych przed dniem zawarcia umowy. Osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, we wszystkich badanych sprawach, były zarejestrowane w MUP w Płocku, jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

(akta kontroli str. 482-967)

W dwóch przypadkach, podczas negocjacji oraz już po podpisaniu umowy, doszło do zmiany wnioskowanego stanowiska pracy oraz jego wyposażenia.

Umowa nr 3/2011 zawarta 31 maja 2011 r. dotyczyła zwrotu kosztów wyposażenia jednego stanowiska pracy dla jednej osoby niepełnosprawnej w kwocie 32 tys. zł, stanowisko pracy – kierowca, wyposażenie stanowiska – samochód ciężarowy. Po prawie dwóch miesiącach od jej zawarcia pracodawca wystąpił o zmianę stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej z kierowcy na pomoc apteczną oraz o zmianę wyposażenia z samochodu na regały apteczne, uzasadniając to (...) *bardziej ekonomicznym wykorzystaniem przyznaných środków publicznych..* W dniu 2 sierpnia 2011 r. Dyrektor MUP w Płocku podpisał aneks nr 1/2011, zmieniając stanowisko i wyposażenie zgodnie z wnioskiem. Kwota przyznanej refundacji pozostała bez zmiany.

Umowa nr 2/2013 zawarta 3 lipca 2013 r. – wniosek o przyznanie refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy w kwocie 105,3 tys. zł, dotyczył dwóch stanowisk dla osób niepełnosprawnych – pracowników do obsługi urządzenia pakującego, a wyposażenie – urządzenie do pakowania makaronu w folię. Komisja ds. opiniowania wniosków przyznała warunkowo kwotę 50 tys. zł na utworzenie jednego stanowiska pracy. W wyniku przeprowadzonych negocjacji z pracodawcą nastąpiła zmiana stanowiska pracy (jedno stanowisko kierowca - zaopatrzeniowiec) oraz wyposażenia (samochód ciężarowy). Kwota przyznanej refundacji pozostała bez zmiany.

W jednym przypadku wypłacono refundację kosztów wyposażenia miejsca pracy osoby niepełnosprawnej, mimo iż zakupione wyposażenie nie było adekwatne do charakteru pracy wykonywanym na tym stanowisku. Stwierdzono, że w dniu 19 marca 2012 r. do Urzędu wpłynął wniosek o przyznanie refundacji kosztów wyposażenia miejsca pracy dla jednej osoby niepełnosprawnej – pracownika obsługi klienta w M G A, do obowiązków którego, według informacji zawartej we wniosku, miała należeć obsługa klientów gospodarstwa, obsługa koni i sprzętu wodnego. Jako wyposażenie miejsca pracy wskazano samochód dostawczy, wyposażenia biura, wyposażenie w sprzęt wodny, wyposażenie do powożenia i wyposażenie koni. Na posiedzeniu Komisji ds. opiniowania wniosków w dniu 16 maja 2012 r., przyznano wnioskodawcy środki w wysokości 53,0 tys. zł na wyposażenie jednego stanowiska pracy dla jednej osoby niepełnosprawnej z wykształceniem minimum zawodowym, sprawnej psychicznie i ruchowo, posiadającej prawo jazdy kat. B. Po przeprowadzeniu negocjacji, na których nie poczyniono żadnych innych ustaleń, w dniu 22 czerwca 2012 r. Pan R S, Zastępca Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku, działający w imieniu Prezydenta Miasta Płocka, zawarł z właścicielem ZPH P umowę nr 4/2012 w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. W wyniku realizacji umowy wnioskodawca dokonał zakupów na łączną kwotę 53 tys. zł. Była to jedna z najwyższych kwot dofinansowania wyposażenia stanowiska pra-

¹⁶ Par. 6 ust. 2a-g rozporządzenia w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

cy i – zdaniem NIK – obejmowała wyposażenie niedotyczące konkretnego stanowiska pracy, w tym: samochód ciężarowy (30 tys. zł); sprzęt wodny¹⁷ (4,7 tys. zł); sprzęt komputerowy¹⁸ (4,5 tys. zł); sprzęt RTV i AGD¹⁹ (6,4 tys. zł), sprzęt jeździecki²⁰ (7,1 tys. zł); sprzęt biurowy²¹ (0,3 tys. zł).

W dniu 13 września 2012 r. Urząd skierował do pracy na stanowisku obsługi klienta osobę niepełnosprawną z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności²², która nie spełniała wszystkich wymogów określonych przez pracodawcę, tj. nie posiadała prawa jazdy kategorii B. W dniu 16 września 2012 r. właściciel Gospodarstwa zawarł ze skierowaną osobą niepełnosprawną umowę o pracę. Do zakresu czynności zatrudnionej osoby należało m.in.: zarządzanie sprzętem wodnym (wypożyczanie, instruowanie gości, zgłaszanie sprzętu do naprawy i konserwacji); organizowanie zaopatrzenia, planowanie i dokonywanie zakupów, wymiana filmów video w wypożyczalni, prowadzenie ewidencji gości, obsługa sprzętu grającego i DVD, wyświetlanie filmów, obsługa pokoi gościnnych (sprzątanie, zmiana i pranie bielizny pościelowej i stołowej), obsługa gości (przygotowywanie kawy, herbaty), obsługa bryczki, organizowanie przejażdżek dla gości gospodarstwa, organizowanie i nadzór jazdy konnej dla gości, pielęgnacja koni i konserwacja uprzęży. Państwowa Inspekcja Pracy pozytywnie zaopiniowała przystosowanie stanowiska pracy dla potrzeb osoby niepełnosprawnej. W dniu 23 listopada 2012 r., Urząd przekazał pracodawcy kwotę refundacji w wysokości 53 tys. zł.

Należy zaznaczyć, że ustawowym warunkiem zwrotu kosztów jest wyposażenie stanowiska pracy²³ w przedmioty, środki lub sprzęt wykorzystywany przez osobę niepełnosprawną, które służą wykonywaniu pracy na konkretnym stanowisku²⁴. Przez stanowisko pracy rozumie się przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonują pracę. Stanowisko pracy dla osoby niepełnosprawnej to takie, które jest odpowiednio dobrane i w miarę możliwości odpowiednio przystosowane do obniżonej zdolności do pracy oraz kwalifikacji zawodowych osoby niepełnosprawnej, na którym praca nie jest szkodliwa dla zdrowia²⁵. Zwrot kosztów wyposażenia, zwany refundacją, obejmuje udokumentowane koszty zakupu lub wytworzenia stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba niepełnosprawna. Tak, więc refundacja nie dotyczy wszelkich środków czy przedmiotów służących do wykonywania pracy u danego pracodawcy. Elementy zakupione jako wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, o czym jest mowa wyżej, faktycznie miały związek z charakterem działalności gospodarczej prowadzonej przez pracodawcę, a nie z konkretnym stanowiskiem pracy.

(akta kontroli str. 592-594; 662-722; 968-980)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- W przypadku dwóch wniosków (z siedmiu), w odniesieniu do których stwierdzono nieprawidłowości, pisma w sprawie ich usunięcia wystosowano, przez niedopatrzenie, do pracodawców po upływie 15 i 16 dni od dnia otrzymania wniosku przez Urząd. Tymczasem termin ten²⁶ wynosi 14 dni, licząc od dnia otrzymania wniosku przez Urząd. Przyczyną było podpisanie i przekazanie pisma przez dyrekcję MUP w terminie późniejszym.

¹⁷ Rower wodny 1 szt. – 1.500 zł; kajaki 2 szt. – 700 zł; łódka plastikowa – 1.100 zł; łódka metalowa – 1.400 zł.

¹⁸ Monitor Samsung – 400 zł; klawiatura - 35 zł; mysz 2 szt. - 71,76 zł (52,76 zł; 19,00 zł); drukarki 2 szt. - 402 zł (192 zł, 210 zł); oprogramowanie - 113,01 zł; program Windows 7 - 290 zł; laptop z oprogramowaniem – 1.462,60 zł; laptop 2 szt. - 1.650 zł (780,00 zł, 870,00 zł); torba do laptopa - 81,30 zł.

¹⁹ Telewizory 4 szt. – 2.830 zł (520 zł, 785 zł, 1.100 zł; 425 zł); DVD 2 szt. - 355 zł (145 zł, 210 zł); sprzęt grający 2 kolumny – 320 zł; głośniki - 38 zł; kuchnia mikrofalowa - 180 zł; lodówki 2 szt. - 765 zł (375 zł, 390 zł); pralka - 450 zł; zmywarka - 570 zł; odkurzacz - 125 zł; zestaw sprząający – 770 zł.

²⁰ Siodła 2 szt. - 900 zł; uzdy 3 szt. - 600 zł; siodło sportowe - 900 zł; uwiąż 4 szt. - 200 zł; baty 2 szt. - 100 zł; bryczka konna - 4.365,33 zł.

²¹ Telefon fax - 142 zł; telefon - 74 zł; niszczarka - 110 zł.

²² Symbol przyczyny niepełnosprawności 04-O – choroby narządu wzroku.

²³ Art. 26e ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

²⁴ Par. 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,

²⁵ Par. 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 149, poz. 1650 ze zm.).

²⁶ Jak wyżej – par. 4 ust. 2 pkt 1.

(akta kontroli str. 482-486; 589-591; 598-600; 723-781; 927- 979)

- W jednym przypadku (z 9), Urząd, przez niedopatrzenie, poinformował pracodawcę o sposobie rozpatrzenia wniosku przeznaczonego do realizacji na dany rok, który wpłynął do Urzędu 19 marca 2012 r., dopiero 18 maja 2012 r., tj. dwa miesiące po jego wpływie. Tymczasem informacja taka powinna być wysłana w terminie 30 dni²⁷.

(akta kontroli str. 482-486; 592-594; 662-722; 927- 979)

- Wszystkie objęte szczegółowym badaniem umowy (9) nie zawierały, wymaganego przez obowiązujące regulacje prawne²⁸, zobowiązania dotyczącego co najmniej jednokrotnego zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy przez pracodawcę, w czasie jej obowiązywania, Zapisy w umowach zastrzegały jedynie prawo do weryfikacji dokumentów związanych z poniesieniem kosztów utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy²⁹ i przekazania środków finansowych w granicach zweryfikowanych kwot. Odnosząc się do wyjaśnień, że klauzula ta nie została zamieszczona, ponieważ nie potraktowano, w sposób kategoriyczny, konieczności zastosowania dosłownego brzmienia danego zapisu w umowie, z brzmieniem nadanym w rozporządzeniu, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że czynność polegająca wyłącznie na weryfikowaniu dokumentacji, może być niewystarczająca dla stwierdzenia prawidłowości realizacji warunków umowy, bez przeprowadzenia kontroli u beneficjenta środków.

(akta kontroli str. 482-486; 574-979)

- Rezultatem braku w Urzędzie rzetelnej analizy wniosku o przyznanie refundacji kosztów wyposażenia miejsca pracy dla jednej osoby niepełnosprawnej – pracownika obsługi klienta w M G A, a następnie zawartej na jego podstawie umowy oraz niewystarczającej staranności przy weryfikowaniu dokumentów potwierdzających realizację umowy, została wypłacona refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej w wysokości 53,0 tys. zł. Odnosząc się do złożonych w tej sprawie wyjaśnień, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że dążenie do utworzenia nowego stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, a także deklaracja pracodawcy ubiegającego się o refundację, że wskazane wyposażenie będzie wykorzystywane do pracy na stanowisku pracownika obsługi klienta, nie mogły stanowić jedynej podstawy do realizacji wniosku, bez jego starannego zweryfikowania. Uwaga ta odnosi się też do skierowania na to stanowisko kandydata do pracy, nieposiadającego wymaganego prawa jazdy kat. B. Zważywszy na fakt, iż procedury w takich sprawach są ściśle określone, NIK nie może uwzględnić argumentacji tłumaczącej zaistniałą nieprawidłowość niewłaściwym przepływem informacji między komórkami organizacyjnymi Urzędu.

(akta kontroli str. 662-722, 968-980)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Podstawą przyznania refundacji jest złożony wniosek pracodawcy (Wn-W). We wniosku tym pracodawca charakteryzuje stanowisko pracy i informuje o jego wyposażeniu. Zawarcie umowy o zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy poprzedzają negocjacje z pracodawcą, podczas których uzgadniana jest m.in. wysokość kwoty zwrotu, która zostanie wypłacona pracodawcy, a także inne warunki umowy (m.in. określana jest forma zabezpieczenia zwrotu kwoty refundacji oraz termin do rozliczenia otrzymanej pomocy). Odnosząc się do stwierdzonych dwóch przypadków refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, w których zasadniczej zmianie uległ charakter pracy na tym stanowisku oraz jego wyposażenie, a kwota przyznanej refundacji pozostała bez zmiany (z kierowcy i samochodu ciężarowego na pomoc apteczną i regały apteczne oraz z pracowników do obsługi urządzenia pakującego i urządzenia do pakowania makaronu w folię na kierowcę – zaopatrzeniowca i samochód ciężarowy), Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że dopuszczając możliwość prowadzenia, w szerokim zakresie, wspomnianych negocjacji, obowiązujące regulacje prawne jednocześnie nie przyzwalają na rozszerza-

²⁷ Jak wyżej – par. 5 ust. 1.

²⁸ Jak wyżej – par. 6 ust. 2b.

²⁹ W par. 4 ust. 1, pkt 4 umowy zapisano zobowiązanie do dostarczenia, w terminie 7 dni od dnia poniesienia ostatniego z kosztów związanego z utworzeniem i wyposażeniem poszczególnych stanowisk pracy, zestawienia poniesionych kosztów [druk Wn-W (II)], zgodnie z par. 1 ust. 3, wraz z kompletem dokumentów potwierdzających wysokość poniesionych kosztów z dowodami zapłaty, umowy o pracę zawartej z osobą zatrudnioną na refundowanym stanowisku pracy, orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność tej osoby, lekarskiego świadectwa zdolności do pracy oraz skierowania MUP w Płocku. Dokumenty te pracodawca przekłada do wglądu, wraz z ich kserokopiami potwierdzonymi za zgodność z oryginałem.

nie ich co zasadniczego celu, którym we wniosku sporządzonym przez pracodawcę jest opis stanowiska pracy, jego wyposażenia i określenie wymagań w odniesieniu do osoby niepełnosprawnej, umożliwiających jej zatrudnienie na tym stanowisku.

(akta kontroli str. 625-661; 927-967)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o:

1. Podjęcie niezbędnych decyzji organizacyjnych, zapewniających pełne realizowanie w działalności Urzędu określonych przepisami prawa procedur w zakresie rozpatrywania wniosków dotyczących zwrotu, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym zwłaszcza na etapie analizowania wniosków, a także prawidłowości realizowania przez beneficjentów warunków zawartych z nimi umów.
2. Wprowadzenie do umów w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej wymaganych przepisami prawa klauzul zobowiązujących do co najmniej jednokrotnego zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy przez pracodawcę, w czasie jej obowiązywania.
3. Przeprowadzenie szkolenia dla pracowników uczestniczących w realizacji procedur prowadzących do przyznania ze środków PFRON refundacji umożliwiających zakup przez beneficjenta wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, ze szczególnym uwzględnieniem tych procedur, które mają zapewnić w praktyce wykorzystanie zakupionego wyposażenia bezpośrednio w miejscu pracy utworzonym dla osoby niepełnosprawnej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy Płocku, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, Dyrektorowi Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia ...21...listopada 2014 r.

Kontroler
Specjalista kontroli państwowej

Anna Żarek

Dyrektor
Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

z up. Andrzej Lewiński
wicedyrektor

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82.